

رابطه سبکهای فرزند پروری و ابعاد کمال گرایی والدین با انگیزش تحصیلی فرزندان آنها

سعیده فوادیان^۱

تاریخ دریافت: ۹۶/۰۳/۱۱

تاریخ پذیرش: ۹۷/۰۲/۲۳

چکیده

هدف از پژوهش حاضر تعیین رابطه سبکهای فرزند پروری و ابعاد کمال گرایی والدین با انگیزش تحصیلی فرزندان آنها بود. روش پژوهش مورد استفاده توصیفی و از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش کلیه دانش آموزان دختر و پسر دوره دوم متوسطه شهرستان دامغان (به همراه والدین آنها) ($N=1359$) در سال تحصیلی ۱۳۹۵-۱۳۹۴ بوده است که از این جامعه تعداد ۳۰۰ دانش آموز (۱۵۰ دختر و ۱۵۰ پسر) به روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای چند مرحله ای انتخاب شد. از آنها خواسته شد پرسشنامه های سبکهای های فرزند پروری والدین، ابعاد کمال گرایی والدین، و مقیاس انگیزش تحصیلی را تکمیل کنند. تحلیل داده ها با استفاده از SPSS-22 و روش تحلیل رگرسیون چند متغیری انجام شد. براساس نتایج پژوهش سبک فرزند پروری اقتدارگرایانه و ابعاد دیگر مدار و خود مدار والدین می تواند انگیزش تحصیلی فرزندان آنها را پیش بینی کند. به طور کلی والدین می توانند با اتخاذ شیوه های فرزند پروری صحیح و انتظارات منطقی از فرزندان خود گامی در جهت بهبود انگیزش آنها را بردارند.

کلید واژه ها: سبکهای فرزند پروری، کمال گرایی، انگیزش تحصیلی

مقدمه

انگیزش از جمله سازه های مهم در تمامی عرصه های زندگی هستند که تا اندازه زیادی مستقیماً ریشه در شخصیت دارد و تا حدودی نیز متأثر از محیط می باشد. اصطلاح انگیزش همانطور که از معنای آن بر می آید به علت یا چرایی رفتار اشاره دارد. به عقیده پینتریچ و شانک^۱ (۲۰۰۲) انگیزش مبین آن است که هر فرد استعداد های خود را صرف رسیدن به چه هدفهایی خواهد کرد. نظریه های متعددی در رابطه با انگیزش وجود دارد. در این پژوهش انگیزش، بر مبنای نظری خود تعیین گری می باشد که توسط دسی و رایان^۲ در سال ۱۹۸۵ ارائه گردید. نظریه خود تعیین گری^۳ یک نظریه انگیزشی است که به صورت نظامدار، نیاز های پویشی، انگیزشی، عاطفی و بهزیستی انسان در بافت ضروری و بلاواسطه اجتماع، توضیح و تبیین می کند (چن و جانگ^۴، ۲۰۱۰: ۲۸). یکی از اصول بنیادی این نظریه برخلاف نظریه های انگیزشی دیگر همچون نظریه شناختی - اجتماعی بندورا که انگیزش انسان را به عنوان یک سازه یکپارچه و واحد در نظر می گیرند این است که یک الگوی سلسله مراتبی از انگیزش درونی و بیرونی را ارائه می نماید که به محققان اجازه می دهد تعیین کنندگان و پیامد های مرتبط با انواع مختلف انگیزش در سطوح متفاوتی از کلیت را تحلیل و بررسی کنند. این الگو ادعا می کند که یک تحلیل کامل از فرایند انگیزش باید سه سازه مهم یعنی انگیزش درونی^۵، انگیزش بیرونی^۶ و بی انگیزگی را مورد توجه قرار دهد (والراند، پلنتیر، بلاسی، برابیر، سنکال و والیرس^۷، ۱۹۹۲: ۱۰۱۵).

انگیزش درونی به انگیزه ای اشاره دارد که افراد را به صورت خودجوش و درونی به انجام تکلیفی خاص به حرکت وا می دارد و جدا از پاداشهای بیرونی انجام خود تکلیف، برای فرد ارزشمند و رضایت بخش است (لی، کلنری، لیم و ارتیگا^۸، ۲۰۱۰). در نظریه خود تعیین گری چنین فرض شده است که حفظ تمایل انگیزش درونی در گرو ارضای سه نیاز اساسی روانشناختی شایستگی^۹، خودمختاری^{۱۰} و

-
1. Pint rich & Shank
 2. Deci & Ryan
 3. Self Determination Theory
 4. Chen & Jang
 5. intrinsic motivation
 6. Extrinsic Motivation
 7. Vallerand, Pelletier, Blaise, Brier, Senekal, Villiers
 8. Lee, McInerney, Lime, & Ortega
 9. Competency
 1. Autonomy

احساس تعلق^۱ است (رایان و دسی^۲، ۲۰۰۰) خودمختاری اشاره به تمایل فرد برای پیگیری آزادانه فعالیت های خود و نقش خواست و اراده فرد در انجام کار است (روکا و گانگی^۳، ۲۰۰۸: ۱۲۸). ادراک شایستگی به معنای توانایی فرد برای انجام تکالیف است و اینکه تا چه حد توانایی فرد در رسیدن به اهداف مورد نظر نقش دارد (بایوئر و مولدر، ۲۰۰۶: ۱۳۹). احساس تعلق به عنوان شکلی از تأثیرات اجتماعی است و به معنای ارتباط با کسانی است که برای فرد اهمیت دارند و یا از او حمایت می کنند (روکا و گانگی، ۲۰۰۸: ۱۲۸). این نیاز متوجه به پیوند با دیگران و دریافت حمایت از جانب افراد مهمی همچون رئیس، والدین، معلمان و یا دوستان و همکاران است. انگیزش بیرونی به طور کلی به انگیزه ای اشاره دارد که افراد را به خاطر پاداشها و تقویت های بیرونی مجبور به انجام یک تکلیف می نماید (لی و همکاران، ۲۰۱۰: ۱۱). مولفه انگیزش بیرونی در نظریه خودتعیین گری به چهار زیر مولفه تنظیم منسجم، تنظیم همانند شده، تنظیم درون فکنی و تنظیم بیرونی تقسیم می شود.

بی انگیزگی: سرانجام افراد بی انگیزه، افرادی هستند که هیچگونه انگیزه ای یعنی نه خشنودی و انگیزه درونی و نه مشوقهای بیرونی برای فعالیت خود دریافت نمی کنند و در نتیجه از تمام فعالیتها اجتناب می کنند (کلارک و شروت^۴، ۲۰۱۰) مفهوم بی انگیزگی تا حدودی شبیه مفهوم درماندگی آموخته شده است. وقتی افراد در حالتی هستند که احساس می کنند عملی که انجام می دهند خارج از مهار آنان و تحت مهار نیروهای بیرونی است به صورت درونی و بیرونی برانگیخته نمی شوند و اجتناب را اختیار می کنند (فوربتیر^۵ و همکاران، ۱۹۹۵: ۱۹). در عین حال انگیزش فرزندان پیشایندها و پیامدهای متعددی دارد یکی از مهم ترین عوامل ظهور و پیدایش انگیزش تحصیلی فرزندان، خانواده است. به طور خاص، نشان داده شده است که رفتار والدین به طور مثبتی بر رشد تحصیلی و اجتماعی-روانی کودکان تأثیر گذار می باشد (استرنبرگ و لامبرن و دارلینگ^۶، ۱۹۹۴). یکی از پیش بین های شاخص انگیزش تحصیلی فرزندان سبک فرزند پروری والدین^۷ است. یکی از رویکردهایی که به چگونگی تأثیر والدین و فرزندان می پردازد، سبکهای فرزند پروری است. سبکهای فرزند پروری

2. elatedness

3. Ryan & Deci

4. Roca, Gagne

5. Clark & Scrota

6. Fortier

7. Steinberg, LA born, Darling

8. Parenting styles

الگوهای استاندارد تربیت هستند که با آداب و پاسخ های معین والدین به رفتارهای فرزندان مشخص می شوند (کوپلن، هاستینگز، لاگاس - سگین و ماولتون^۱، ۲۰۰۲: ۲۱).

بامریند معروفترین سبک های فرزندپروری خانواده را ارائه داده است. او سبک های فرزندپروری را شامل سه سبک اقتداری^۲، آمرانه (استبدادی)^۳، و سهل گیرانه^۴ می داند (ماندارا^۵، ۲۰۰۳: ۱۳۲). سبک مقتدرانه با پذیرش و روابط نزدیک، روشهای کنترل سازگارانه و استقلال دادن مناسب مشخص می شود. سبک مستبدانه از نظر پذیرش و روابط نزدیک پایین، از نظر کنترل اجباری بالا و از نظر استقلال دادن پایین است و والدین با سبک فرزندپروری آسان گیرانه روشی مهرورز و پذیرا نشان داده، متوقع نیستند و کنترل کمی بر رفتار فرزندان خود اعمال می کنند. این والدین به فرزندان خود اجازه می دهند در هر سنی که باشند خودشان تصمیم گیری کنند حتی اگر هنوز قادر به انجام این کار نباشد (دیاز^۶، ۲۰۰۵؛ به نقل از شهامت، ثابتی و رضوانی، ۱۳۸۹: ۲۴۲).

نتایج تحقیقات واحدی و همکاران (۱۳۸۸: ۱۱۵)، صمدی (۱۳۸۶: ۴۵)، زیگل من^۷ (۱۹۹۹: ۲۵)، ولترز^۸ (۱۹۹۸: ۲۲۹)، ونگ و یجی^۹ (۲۰۱۲) و کوپلن و همکاران (۲۰۰۵) نشان داد که سبک فرزند پروری اقتدر گرا با انگیزش خودمختاری فرزندان رابطه مستقیمی دارد و این والدین خود مختاری فرزندان خود را می پذیرند. همچنین پژوهش کوپلن، هاستینگ، لاگاس - سگین و ماولتون^۱، (۲۰۰۲: ۲۱) نشان داد که سبک فرزند پروری اقتدارگرایانه با انگیزش درونی و سبک فرزند پروری استبدادی با انگیزش بیرونی رابطه معناداری دارد. اگر شخصیت را به عنوان ترکیبی از اعمال، افکار، هیجانات و انگیزشهای فرد بدانیم، مؤلفه های سازنده شخصیت ممکن است در افراد متفاوت باشد. از سوی دیگر امکان دارد این مؤلفه ها به طرق مختلفی ترکیب شده باشند به طوری که الگوهای شخصیتی متفاوتی را به وجود آورند. بسیاری از محققان معتقدند وجود تفاوت های فردی و ویژگی های شخصیتی متفاوت، واکنش افراد را نسبت به موقعیت ها و فشارها متمایز می گرداند. در

-
1. Coplan, Hastings, Lag ace-Seguín, Moulton.
 2. Authoritative
 3. Authoritarian
 4. Permissive
 5. Mandala
 6. Dyaz
 7. Zigelman
 8. Wolters
 9. wong & vigil
 10. Coplan, Hastings, Lag ace-Seguín, Moulton.

این میان یکی از این ویژگی‌های شخصیتی که ارتباط نزدیکی با انگیزش تحصیلی دارد کمال‌گرایی^۱ است (وینر و کارتن^۲، ۲۰۱۲).

کمال‌گرایی که با ویژگی‌هایی همچون تلاش برای کامل و بی‌نقص بودن و تعیین معیارهای بسیار عالی و افراطی در عملکرد همراه با گرایش به ارزیابی انتقادی رفتار مشخص می‌شود (استوبر و یانگ^۳، ۲۰۱۰). تقسیم بندی‌های متعددی از کمال‌گرایی در قالب تک بعدی (برنز، ۱۹۸۰) دو بعدی (همچاک، ۱۹۷۸: ۳۰)، سه بعدی (هویت و فلت، ۱۹۹۱، ۱۹۹۱) ارائه شده است. این سه بعد عبارتند از: کمال‌گرایی خود مدار^۴ (وضع معیارهای بالا و غیرواقعی گرایانه برای خود)، کمال‌گرایی دیگر مدار^۵ (داشتن انتظارات بالا و غیرواقعی بینانه در باره ی دیگران) و کمال‌گرایی جامعه مدار^۶ (باور فرد مبنی بر این که دیگران از فرد، انتظار کامل بودن دارند و او باید انتظارات آنان را برآورده می‌سازد (هویت و فلت، ۱۹۹۱: ۱۰۰). در مطالعه ای که بشارت، عزیززی و پورشریفی (۲۰۱۱: ۱۵۲) انجام دادند نتایج نشان داد که سبک فرزند پروری آمرانه پدر با کمال‌گرایی خودمدار، دیگر مدار و جامعه مدار فرزندان رابطه دارد. همچنین سبک اقتداری مادر، کمال‌گرایی دیگر مدار فرزندان را پیش بینی می‌کند. نتایج پژوهش میلر، لامبرت و اسپیرس و نومسیتز^۷ (۲۰۱۲) نشان داد که بین سبک فرزند پروری مستبدانه و کمال‌گرایی جامعه مدار ارتباط معناداری وجود دارد. همچنین نتایج پژوهش‌های چانگ، سانا، چانگ و بادم^۸ (۲۰۰۸)، بنسن^۹ (۲۰۰۳)، شاوران، کوپر و فاربرن^{۱۰} (۲۰۰۱)، و وینر و کارتون (۲۰۱۲: ۶۳۵)، استوبر و همکاران (۲۰۰۹: ۲۵۰)، گاردیو^{۱۱} (۲۰۱۲: ۵۳۵) نشان داد که ابعاد کمال‌گرایی دیگر مدار و خود مدار خود تعیین‌گری فرزندان را به طور معناداری پیش بینی می‌کند. همچنین نتایج پژوهش وینر و کارتن (۲۰۱۲: ۶۳۵) نشان داد که کمال‌گرایی دیگر مدار و جامعه مدار با انگیزش بیرونی رابطه معناداری دارد.

-
1. Perfectionism
 2. Weiner & Carton
 3. Sober. & Yang
 4. Self-Oriented Perfectionism
 5. Other-Oriented Perfectionism.
 6. Socially Prescribed Perfectionism
 7. Miller, Lambert, Spears & Neumunster
 8. Chang ,Sana, Chang & Boded
 9. Benson
 10. Shoran, Cooper & Fairburn
 11. Gaudreau

هرچه زمان رو به جلو می رود، روابط انسانی پیچیده تر شده و از سادگی بیرون می آید روابط اعضای خانواده، معلم، شاگرد، همسالان، در نتیجه اصول و قوانین به کار گرفته شده در تربیت فرزندان توسط پدر و مادر به شیوه گذشته اثرگذار نبوده است و به همین علت در سال های اخیر تعداد پژوهش های انجام گرفته در زمینه های تربیتی افزایش یافته است. از آنجایی که تربیت فرزند انعکاس نوع رابطه ای که والدین با فرزندانشان شکل می دهند می باشد، شیوه فرزند پروری میتواند بهزیستی روانی و اجتماعی نوجوانان را از طریق تأثیری که رابطه نوجوان و والد می گذارد تحت تأثیر قرار دهد (صمدی، ۱۳۸۶: ۴۵). همچنین با توجه به نابهنجار بودن سازه کمال گرایی و رابطه آن با گسترده وسیعی مشکلات رفتاری می توان به صورت کاربردی با آموزش های الزامی از به وجود آمدن این سازه مرضی تا حدودی پیشگیری کرد. همچنین دست اندرکاران تعلیم و تربیت می توانند آگاهی والدین از این که چگونه کمال گرایی و سبک فرزندپروری آنها ممکن است بر انگیزه فرزندانشان تأثیر بگذارد را افزایش دهند.

با توجه به مطالب فوق، هدف این پژوهش تعیین رابطه بین ابعاد کمال گرایی و سبکهای فرزند پروری والدین با انگیزش تحصیلی فرزندان و پیش بینی انگیزش تحصیلی آنان از روی متغیرهای مذکور است. در این پژوهش فرضیه های زیر مورد آزمون قرار خواهد گرفت:

۱. سبکهای فرزند پروری والدین می توانند انگیزش تحصیلی فرزندان آنها را پیش بینی کند.

۲. ابعاد کمال گرایی والدین می توانند انگیزش تحصیلی فرزندان آنها را پیش بینی کند.

روش شناسی

با توجه به ماهیت موضوع پژوهش، روش پژوهش حاضر از نوع همبستگی است. جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه دانش آموزان دختر و پسر دوره دوم متوسطه شهرستان دامغان (به همراه والدین آنها) ($N=1359$) بود که در سال ۱۳۹۵-۱۳۹۴ مشغول به تحصیل بودند. در اینجا چون والدین و فرزندان آنها هر دو باید در پژوهش شرکت داده شوند لذا نمونه گیری از میان فرزندان صورت می گیرد. هر دانش آموزی که انتخاب می شود والدینش نیز به عنوان نمونه انتخابی در تحقیق دخالت داده خواهد شد. حجم نمونه در این پژوهش براساس جدول کرجسی و مورگان (۱۹۷۰) تعداد ۳۰۰ نفر از دانش آموزان دختر و پسر (۱۵۰ دختر و ۱۵۰ پسر) بود که به روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای چند مرحله ای انتخاب شدند در مرحله اول برای انتخاب نمونه، پژوهشگر ابتدا تعداد ۶ دبیرستان

را (۳) دبیرستان دخترانه و ۳ دبیرستان پسرانه) را به صورت تصادفی انتخاب نمود سپس در مرحله دوم از ۶ دبیرستان پسرانه و دخترانه به طور مساوی از هر دبیرستان، سه کلاس را به صورت تصادفی انتخاب کرد و در مرحله سوم از هر کلاس ۱۷ دانش آموز به صورت تصادفی انتخاب شدند. برای جمع آوری اطلاعات از سه پرسشنامه استفاده شد که عبارتند از:

۱- پرسشنامه شیوه های فرزند پروری والدین^۱ (PSQD): این پرسشنامه در سال ۱۹۷۱ توسط دیانا بامریند طراحی شد و شامل ۳۰ عبارت است که سه سبک استبدادی، اقتدارگرایانه و سهل گیرانه را می سنجد. هر سؤال بر حسب یک مقیاس پنج درجه ای (کاملاً موافقم، موافقم، تقریباً مخالفم، مخالفم، کاملاً مخالفم) قابل پاسخگویی می باشد که گزینه های بالا به ترتیب از صفر تا ۴ نمره گذاری شده و با جمع نمرات هر ۱۰ سؤال مختص به یکی از شیوه های فرزندپروری، ۳ نمره مجزا بدست می آید. پایایی سه خرده مقیاس به ترتیب ۰/۷۸، ۰/۸۶ و ۰/۸۵ بدست آمد. همچنین ضریب آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر ۰/۷۷ بدست آمد.

۲- مقیاس کمال گرایی چند بعدی^۲ (MPS): این مقیاس توسط هویت و فلت (۱۹۹۱) ابداع شد در ایران توسط بشارت (۱۳۸۱) روی نمونه ایرانی هنجاریابی و اعتباریابی گشته است. این مقیاس یک آزمون ۳۰ سؤالی کمال گرایی خویشتن مدار، کمال گرایی دیگرمدار و کمال گرایی جامعه مدار را به ترتیب می سنجد. ده ماده هر یک از سه زیر مقیاس آزمون مشخصه های کمال گرایی آزمودنی ها را در مقیاس ۵ درجه ای لیکرت از نمره ۱ تا ۵ اندازه گیری می کنند. حداقل و حداکثر نمره ی آزمودنی در زیر مقیاس های سه گانه ی آزمون به ترتیب ۱۰ و ۵۰ است. یعنی کسی که نمره ۱۰ را بدست آورده است دارای کمترین میزان کمال گرایی و کسی که نمره ۵۰ را کسب نموده دارای بیشترین میزان کمال گرایی در هر یک از سه بعد کمال گرایی می باشد. پایایی سه خرده مقیاس به ترتیب ۰/۸۷، ۰/۸۵ و ۰/۹۰ بدست آمده است. همچنین در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۵ بدست آمد.

۳- پرسشنامه انگیزش تحصیلی^۳ (AMS): مقیاس انگیزش تحصیلی در سال ۱۹۹۲ توسط والراند به منظور تشخیص نوع انگیزش تحصیلی دانش آموزان از زبان فرانسه به زبان انگلیسی

1. Parenting style and dimensions Questionnaire(PSQD)

2. Multidimensional Perfectionism Scale(MPS)

1. Academic Motivation Scale

ترجمه شده است. مقیاس انگیزش تحصیلی براساس نظریه خودتعیین گری دسی و رایان (۱۹۸۵) طراحی شده و سه بعد اصلی اصلی انگیزش یعنی انگیزش درونی، انگیزش بیرونی و بی انگیزگی را مورد بررسی قرار می‌دهد. این آزمون دارای ۷ زیر مقیاس است. که ۳ تای مرتبط به بعد انگیزش درونی (دانستن، حرکت در جهت پیشرفت و تجربه محرک) سه تا مربوط به بعد انگیزش بیرونی (همسان کردن، درون فکنی و تنظیم بیرونی) و یک زیر مقیاس مربوط به بعد بعدانگیزشی است. این مقیاس دارای ۲۸ عبارت است و ۴ عبارت به هر زیر مقیاس اختصاص دارد. این آزمون یک ابزار خود گزارشی است و آزمودنی باید در یک مقیاس لیکرت ۷ درجه ای از (اصلا=۱ تا کاملاً=۷) مشخص سازد. والراند و همکاران (۱۹۹۲) ضریب آلفای کرونباخ زیر مقیاس آزمون انگیزش تحصیلی را بین ۰/۸۳ تا ۰/۸۶ گزارش کرده است. همچنین در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۹ بدست آمد.

یافته ها

برای بررسی روابط سبکهای فرزند پروری والدین (با مولفه های سهل گیرانه، استبدادی، اقتدار گرایانه) با انگیزش تحصیلی فرزندان بعد از ماتریس همبستگی از تحلیل رگرسیون استفاده شد که نتایج آن در جداول شماره ۱ و ۲ آورده شده است.

جدول ۱. ماتریس همبستگی بین سبکهای فرزند پروری والدین و خودتعیین گری فرزندان

سبکهای فرزند پروری	خود تعیین گری	سهل گیرانه	استبدادی	اقتدارگرایانه
انگیزش تحصیلی	۱			
سهل گیرانه	۰/۰۹	۱		
استبدادی	*۰/۱۷	**۰/۲۷	۱	
اقتدارگرایانه	**۰/۵۷	۰/۱۵	*۰/۱۸	۱

$P < ۰/۰۵$ * $P < ۰/۰۱$ **

چنانچه در جدول شماره ۱ مشاهده می کنیم دو متغیر سبک فرزند پروری استبدادی ($r=۰/۱۷$) ($P < ۰/۰۵$) و اقتدار گرایانه ($r=۰/۵۷$) ($P < ۰/۰۱$) با انگیزش تحصیلی فرزندان همبستگی معنادار دارند. همانطور که مشاهده می کنیم بیشترین همبستگی را سبک فرزند پروری اقتدارگرایانه دارد.

جدول ۲. مدل پیش بینی خودتعیین گری فرزندان براساس سبک های فرزندپروری والدین

مدل	R	R2	R2 تعدیل شده	خطای استاندارد برآورد	آماره F	سطح معنی داری
۱. اقتدار گرایانه	۰/۵۷	۰/۳۳	۰/۳۲	۲۳/۶۴	۷۰/۵۴	۰/۰۰۰

همانگونه در جدول شماره ۲ مشاهده می کنید تنها متغیر سبک فرزند پروری اقتدارگرایانه وارد رگرسیون شده و به تنهایی ۳۳ درصد از واریانس خودتعیین گری فرزندان را تبیین نموده است. و سبک های فرزند پروری سهل گیرانه و استبدادی شرط ورود به رگرسیون را پیدا نکرده اند.

جدول ۳. ضرایب تحلیل رگرسیون گام به گام برای پیش بینی خودتعیین گری فرزندان بر اساس سبکهای فرزند پروری والدین در گام آخر

	ضرایب استاندارد نشده		ضرایب استاندارد شده		
	B	خطای استاندارد	Beta		
ثابت	۶۰/۶۳	۵/۲۶	-	۱۱/۵۱	۰/۰۰۰
اقتدار گرایانه	۱/۶۹	۰/۲۰	۰/۵۷	۸/۳۹	۰/۰۰۰

همانطور که در جدول شماره ۳ مشاهده می کنیم از بین سبکهای فرزند پروری والدین تنها سبک اقتدارگرایانه به شکل معنی داری انگیزش تحصیلی فرزندان را پیش بینی می نماید. در مدل نهایی رگرسیون، مقدار ضریب رگرسیونی استاندارد شده β برای متغیر اقتدارگرایانه برابر با ۰/۵۷ می باشد. با توجه به مقدار آماره t بدست آمده (۸/۳۹) که در سطح آلفای ۰/۰۰۱ معنی دار می باشد، نتیجه می گیریم که این متغیر بر انگیزش تحصیلی فرزندان موثر است.

برای بررسی روابط ابعاد کمال گرایی والدین (با مؤلفه های خویشتن مدار، دیگر مدار، جامعه مدار) با انگیزش تحصیلی فرزندان بعد از ماتریس همبستگی از تحلیل رگرسیون استفاده شد که نتایج آن در جداول شماره ۴ و ۵ آورده شده است.

جدول ۴. ماتریس همبستگی بین ابعاد کمال گرایی والدین و خودتعیین گری فرزندان

ابعاد کمال گرایی	خود تعین گری	خویشتن مدار	دیگر مدار	جامعه مدار
خود تعین گری	۱			
خویشتن مدار	۰/۲۰*	۱		
دیگرمدار	۰/۳۳**	۰/۴۳	۱	
جامعه مدار	۰/۲۱*	۰/۱۸*	۰/۳۹**	۱

$P < ۰/۰۵$ * $P < ۰/۰۱$ **

همانگونه که در جدول شماره ۴ مشاهده می‌شود، رابطه تمامی مولفه های کمال گرایی والدین با انگیزش تحصیلی فرزندان معنادار است. بعد خویشتن مدار همبستگی منفی ($r = -0/20$) و بعد جامعه مدار همبستگی مثبتی ($r = 0/21$) با خود تعیین گری فرزندان دارد که در سطح $0/05$ معنادار هستند. همچنین بعد دیگر مدار همبستگی مثبتی ($r = 0/33$) با خودتعیین گری فرزندان دارد که در سطح $0/01$ معنادار است.

جدول ۵. مدل پیش بینی خودتعیین گری فرزندان براساس ابعاد کمال گرایی والدین

مدل	R	R2	R2 تعدیل شده	خطای استاندارد برآورد	آماره F	سطح معنی داری
۱. دیگر مدار	۰/۳۳	۰/۱۱	۰/۱۰	۲۷/۷۹	۱۶/۹۱	۰/۰۰۰
۲. خود مدار	۰/۳۹	۰/۱۶	۰/۱۴	۲۷/۱۱	۱۲/۹۵	۰/۰۰۰

همانگونه که در جدول شماره ۵ مشاهده می‌شود در گام اول متغیر دیگر مدار از ابعاد کمال گرایی والدین به عنوان اولین متغیر پیش بین وارد رگرسیون شده و به تنهایی ۱۱ درصد از واریانس انگیزش تحصیلی فرزندان را تبیین نموده است. در گام دوم بعد خود مدار به عنوان دومین متغیر وارد رگرسیون شده است و هر دو بعد (دیگر مدار و خود مدار) با هم توانسته اند ۱۶ درصد از واریانس انگیزش تحصیلی فرزندان تبیین کند.

جدول ۶ ضرایب تحلیل رگرسیون گام به گام برای پیش بینی خودتعیین گری فرزندان بر اساس ابعاد کمال گرایی والدین

تایب	B	خطای استاندارد	Beta	t	سطح معنی داری
۱. ثابت	۵۴/۶۸	۱۱/۶۶	-	۴/۶۸	۰/۰۰۰
۲. دیگر مدار	۱/۶۲	۰/۳۹	۰/۳۳	۴/۱۱	۰/۰۰۰
ثابت	۸۸/۳۳	۱۶/۳۷	۰/۱۸	-	۰/۰۰۰
دیگر مدار	۱/۶۷	۰/۳۸	۰/۳۳	۴/۳۵	۰/۰۰۰
خود مدار	-۱/۶۱	۰/۴۱	-۰/۲۲	-۲/۸۵	۰/۰۰۰

بر اساس مندرجات جدول شماره ۶، از بین ابعاد کمال گرایی، ابعاد دیگر مدار و خودمدار به شکل معنی داری انگیزش تحصیلی فرزندان را پیش بینی می‌نماید. در مدل نهایی، مقدار ضریب رگرسیونی استاندارد شده β برای بعد دیگر مدار برابر با $0/34$ می‌باشد و برای بعد خودمدار برابر با $-0/22$ ، که با افزایش یک انحراف استاندارد در بعد خود مدار، انگیزش تحصیلی فرزندان به میزان $0/22$ کاهش می‌یابد، می‌باشد. با توجه به مقدار آماره های $t(4/35)$ و $t(-2/85)$ بدست آمده برای هر یک از متغیرها که در سطح آلفای $0/01$ معنی دار می‌باشد، نتیجه می‌گیریم که این دو بعد بر انگیزش تحصیلی فرزندان موثر هستند.

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف تعیین رابطه بین ابعاد کمال گرایی و سبکهای فرزند پروری والدین با انگیزش تحصیلی فرزندان انجام شد. بنا به یافته های بدست آمده نتایج نشان داد که از بین مولفه های سبکهای فرزند پروری تنها سبک اقتدار گرایانه به طور معنی داری انگیزش تحصیلی فرزندان را پیش بینی می کند نتایج تحقیق حاضر با پژوهش های واحدی و همکاران (۱۳۸۸: ۱۱۵)، صمدی (۱۳۸۶: ۴۵)، زیگل من (۱۹۹۹: ۳۳)، ولترز (۱۹۹۸: ۳۹)، ونگ و یجی (۲۰۱۲) کوپلن و همکاران (۲۰۰۲: ۲۱) همخوانی دارد. این نتایج را می توان این گونه تبیین کرد که والدین مقتدر فرصت خودگردانی و استقلال را در کودک فراهم می کنند و رفتارهای خودگردانی و استقلال کودک را تشویق می کنند. این والدین گرمی و عطوفت، ثبات و استحکام و اجازه دادن به خودگردانی روانی در روابط خود با فرزندان خود را نشان می دهند (استینبرگ^۱، ۲۰۰۱). که این عوامل می تواند باعث خودمختاری، شایستگی و خودتعیین گری در فرزندان نشان شود.

استرایت و نیتزل^۲ (۲۰۰۱: ۴۶۱) به این نتیجه رسیدند که تعاملات و آموزش های والدین، نقش مهمی در پیش بینی یادگیری خودمختاری کودکان دارد. آموزش های فراشناختی و راهبردی والدین و الگویی آنها به کودکان کمک می کند تا دانش فراشناختی و فعالیتهای فراشناختی (برنامه ریزی، نظارت و ارزشیابی) را فرا گیرند و در نتیجه مهارتهای خود تنظیمی خود را بهبود بخشند که این بهبود منجر به افزایش خودمختاری در کودکان می شود. در واقع می توان گفت محیط های دارای ادراک پذیرش، درگیری و حمایت از خودمختاری، با راهبردهای خود تنظیمی همخوانی بیشتری دارند. با توجه به نقش و اهمیت ادراکات محیطی خانوادگی (مخصوصاً ادراکات معطوف به مادر) آموزش داده شود که به جای مهار فرزندان، خود کنترلی آنها را تشویق کنند، از خود پیروی آنها حمایت و از پذیرش به عنوان یکی از مهم ترین ابزارها برای گسترش خود تنظیمی و توسعه باورهای انگیزشی فرزندان استفاده نماید. تقریباً تمام تحقیقات قبلی مرتبط با موضوع پژوهش بر این امر تأکید می نمایند که شیوه های فرزند پروری از جمله مهمترین عوامل تأثیرگذار بر احساس کفایت و خود باوری کودکان است. بنابراین شیوه های فرزند پروری

می‌تواند یکی از عوامل مؤثر بر فرایندهای خود تنظیمی و خودمختاری بوده و نیز بر موفقیت تحصیلی مؤثر باشد.

همچنین طبق نتایج بدست آمده از بین ابعاد کمال گرایی، ابعاد دیگر مدار و خودمدار به شکل معنی داری انگیزش تحصیلی فرزندان را پیش بینی می‌نماید. این نتایج با پژوهش های چانگ و همکاران (۲۰۰۸: ۸۸۰)، بنسن (۲۰۰۳: ۸۲)، شافران و همکاران (۲۰۰۱: ۲۶۳)، ورنر و گادریو^۱ (۲۰۱۰)، وینر و کارتون (۲۰۱۲: ۶۳۵)، گاردیو (۲۰۱۲: ۵۳۵) همخوانی دارد. این یافته را می‌توان این گونه تبیین کرد که کمال گرایی خودمدار به طور خاص دارای فوایدی از جمله تعیین هدف، تلاش برای موفقیت و منظم بودن می باشد که این موارد خود با پیامدهای تحصیلی مثبت مرتبط است. کمال گرایی مربوط به استانداردهای فردی شامل به کارگرفتن معیارهای فردی و تلاش فرد برای کامل بودن است. این بعد با ویژگی‌ها، فرایندها و پیامدهای مثبت مانند تحمل، عاطفه مثبت و بهبود عملکرد تحصیلی مرتبط است (استوبر و یانگ، ۲۰۱۰). از نظر نیومستر^۲ (۲۰۰۴) افراد کمال گرای خودمدار برای خودشان استانداردهای شخصی بالا در نظر می گیرند و عملکردشان را با توجه به این استانداردها ارزیابی می کنند. کمال گرایی خودمدار عملکرد در مدرسه و نمره های تحصیلی را پیش بینی می کند و با مشخصه های مثبت تلاش و رقابت برای پیشرفت، عزت نفس و خود شکوفایی هم مرتبط است (به نقل از هاشمی و لطیفیان، ۱۳۸۸: ۱۶). و می تواند منجر به ایجاد احساسات مثبت مانند بهزیستی ذهنی و رضایت از زندگی شود (چاپان^۳، ۲۰۱۰: ۱۶۶۷).

کمال گرایی خودمدار، با سازگاری شخصی بیشتر مرتبط است و میتواند پیامدهای مثبت تری به همراه داشته باشد (استوبر و فیست و هاوارد^۴، ۲۰۰۹). همچنین می‌توان گفت که افراد دارای کمال گرایی خود مدار در انجام تکالیف خود به شدت برانگیخته و بلند همت هستند و کارهای خود را خیلی با دقت و جزئیات انجام می‌دهند. چنین افرادی دارای منبع کنترل درونی هستند و تحت شرایط معین دارای پتانسیل خاصی در دستیابی به موفقیت می باشند. به علاوه منابع انگیزشی افراد دارای این نوع کمالگرایی درونی است و به موقعیتهایی که مستلزم موفقیت است گرایش داشته و از آنها اجتناب نمی کنند. رابطه مثبت کمالگرایی خودمدار با پیشرفت و تبع آن خودمختاری را می توان اینگونه

3. Varner & Guardian

1. Neumeister

2. Copan

3. Sober, Feast, Hayward

توضیح داد که کمال‌گرایی خودمدار حاکی از کنترل شخصی، با تدبیر بودن، عزت نفس و راهبردهای یادگیری سازگارانه است (اوکونور و اوکونور، ۲۰۱۲: ۳۶۵). لذا این عوامل نقش مهمی در پیشرفت فرد دارند. همچنین می‌توان گفت که دانش آموزان زمانی بهتر یاد می‌گیرند که درگیر تکالیفی شوند که به طور شخصی برای آنها معنادار است به عبارتی دارای انگیزه درونی باشند. در کل می‌توان این گونه بیان کرد افراد کمال‌گرای خودمدار با ویژگی‌های از قبیل تعیین هدف، تلاش برای موفقیت و منظم بودن می‌باشند که این عوامل می‌تواند باعث پیشرفت تحصیلی، عزت نفس، خودشکوفایی، بهزیستی ذهنی و رضایت از زندگی افراد و انگیزه درونی، خودمختاری و شایستگی در افراد شود.

همکاری پایین والدین گروه نمونه در تکمیل پرسشنامه‌ها و تحویل آن، همگن نبودن دانش آموزان از نظر سن و رشته تحصیلی، ساختار خانواده که همگی به عنوان متغیرهای کنترل نشده می‌توانند نتایج پژوهش را تحت تاثیر قرار دهند و استفاده از روش‌های خود گزارش دهی در جمع آوری داده‌ها از طریق پرسشنامه، و همچنین از آنجا که در پژوهش حاضر از روش همبستگی استفاده شده است، روابط بدست آمده صرفاً روابط پیش بین یا همزمانی هستند و از آن‌ها نمی‌توان استنباط علی به عمل آورد، و عدم تعمیم نتایج به دانشجویان از جمله محدودیت‌های پژوهش حاضر به حساب می‌آید. با توجه به تحقیقات زیاد انجام گرفته، بهترین روش برای تربیت فرزندان روش اقتدار گرایانه است. بنابراین پیشنهاد می‌شود والدین با آگاهی و علم به مسائل تربیتی این شیوه مناسب تربیتی را برای فرزندان خود انتخاب نمایند. والدین و معلمان با به کارگیری عواملی مانند داشتن انتظارات منطقی و معقول از فرزندان، تشویق کلامی، سپردن مسئولیت به فرزندان، برقرار کردن ارتباط بین مطالب درسی با واقعیات زندگی، توجه به علایق و نیازهای کودک، تشویق کودکان به خودگردانی و استقلال، برقراری روابط گرم و صمیمانه با فرزندان در محیط خانه و مدرسه و تاکید کمتر به پاداشها و تنبیه‌های بیرونی می‌توانند به افزایش انگیزه درونی و کاهش بی‌انگیزگی مخصوصاً در پسران کمک کند. همچنین مشاوران مدرسه از طریق فعالیتهایی مانند برگزاری کارگاههای آموزشی و تهیه بسته‌های آموزشی در زمینه کمال‌گرایی اطلاعات و آگاهی‌های لازم را در این خصوص به دانش آموزان و والدین آنها ارائه دهند تا این افراد بتوانند برای اصلاح دیدگاههای خود گام بردارند پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده تفاوت ابعاد کمال‌گرایی و سبک‌های فرزند پروری در زنان و مردان و

همچنین رابطه ابعاد کمال گرایی و سبک‌های فرزند پروری والدین با انگیزشی تحصیلی فرزندان در دانشجویان دانشگاه مورد بررسی قرار گیرد. نتایج پژوهش حاضر می‌تواند، برای سازمان‌ها و موسسات مختلفی از جمله: سازمان آموزش و پرورش، دانشگاه‌ها، موسسات درمانی، کلینیک‌های روانپزشکی و روانشناسی مورد استفاده قرار گیرد.

کتابنامه

بشارت، محمد علی؛ عزیزی، کوروش؛ پورشریفی، حمید (۱۳۹۰). رابطه سبک‌های فرزند پروری با کمال‌گرایی فرزندان در نمونه‌ای از خانواده‌های ایرانی. فصلنامه خانواده‌پژوهی. سال هفتم، شماره ۲۶. صص ۱۶۰-۱۴۵.

بشارت، محمد علی (۱۳۸۱). ابعاد کمال‌گرایی و بیماران افسرده و مضطرب. مجله علوم شناختی، شماره ۳، صص ۲۶۳-۲۴۸.

شهامت، فاطمه؛ ثابتی، علیرضا؛ رضوانی، سمانه (۱۳۸۹). بررسی رابطه سبک‌های فرزندپروری و طرحواره‌های ناسازگار اولیه. مطالعات تربیتی و روانشناسی، صص ۲۵۴-۲۳۹.

صمدی، معصومه (۱۳۸۶). تاثیر روش‌های تربیتی و خودتنظیمی بر پیشرفت تحصیلی. مجله تازه‌های علوم شناختی، سال ۹، شماره ۱، صص ۴۸-۴۰.

واحدی، شهرام؛ لطفی‌نیا، حسین؛ یوسفی‌شهیر، نعیمه (۱۳۸۸). رابطه شیوه‌های فرزند پروری و جو عاطفی - خانواده با خلاقیت کودکان در مراکز پیش‌دانشگاهی شهر تبریز. زن و مطالعات خانواده. سال اول، شماره ۳، صص ۱۲۱-۱۰۷.

هاشمی، لادن؛ لطیفیان، مرتضی (۱۳۸۸). بررسی رابطه بین کمال‌گرایی و جهت‌گزینی هدف در میان دانش‌آموزان پیش‌دانشگاهی دولتی (با گرایش‌های علوم تجربی و ریاضی). فصلنامه مطالعات روانشناختی، شماره ۳، صص ۲۲-۹.

Benson, E. (2006). the Many Faces of Perfectionism. *Monitor on Psychology* 34(10).10-21

Baumrind, D. (1971). Current Patterns of parental Authority. *Developmental Psychology Monograph*, 4:1-102

Burns, D. D. (1980). The perfectionist's script for self-defeat. *Psychology today*, 14, 34-52.

Chen, k., Jang, S.J. (2010). Motivation in Online learner Testing a Model of Self- Determination Theory. *Journal of Computer in Human Behavior* ,26.741-75

Clark, M.H., & Schroth, C.A. (2010). Examining Relationships Between Academic Motivation And personality Among College Students. *Journal of Learning and Individual Differences*, 20, 19-24

Coplan, R. J., Hastings, P. D., Lagace-Seguin, D. G., & Moulton, C. E. (2002). Authoritative and Authoritarian Mother's Parenting Goals, Attributions, and Emotions Across Different Childrearing Contexts. *Parenting, Science and Practice*, 2 , 1-26

R. (2008). A preliminary look at lonelines Chang, E. D Sanna, L. J., Chang, R., & Bodem, As a moderator of the link between perfectionism and

depressive and anxious symptom in college Students: Does being lonely make perfectionist striving more distressing? *Journal of Behavioral and Therapy*, 46, 877-886

Çapan, B.E. (2010). Relationship among perfectionism, academic procrastination and life satisfaction of university students., . *Procedia Social and Behavioral Sciences*. 5:1665-1671

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic Motivation and self-determination in Human behavior*. New York: Plenum Press.

Hamachek, D. E. (1978). Psychodynamics of Normal and Neurotic Perfectionis *Psychology*, 15, 27-33

Hewitt, P. L. & Flett, G. L, (1991a). Perfectionism in the self and social contexts: Conceptualization, Assessment, and Association with Psychopathology, *Journal of Personality and Social Psychology*, 60(3), 456-470.

Gaudreau., P.(2012).Goal Self-Concordance Moderate the Relationship Between Achievement Goals and Indicators of Academic Adjustment.*Learning and Individual Differences*,48,532-537

Hewitt, P. L. & Flett, G. L, (1991b). Dimensions of Perfectionism Inunipolar Depression, *Journal of Abnormal Psychology*, 100, 98- 101.

Lee, J ,Q, McInerney, D ,M., Liem ,G., A, D., & Ortiga, Y,P.(2010)The Relationship Between Future Goals And Achievement Goal Orientation :An Intrinsic –Extrinsic Motivation Perspective .*Journal of Contemporary Educational Psychology*,30,1-16

Miller, A. L, Lambert, A. D. & Speirs Neumeister, K. L. (2012). Parenting Style, Perfectionism , and Creativity in High-Ability and High-Achieving young adults. *Journal for the Education of the Gifted*, 35,344-365.

Mandara, J. (2003). The Typological Approach in Child and Family Psychology: A review of Theory, Methods, and Research. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 6 , 129-146.

Neumeister., K.L.S.(2004).Factor Influence the Development of Perfectionism in Gifted College Students ,*Gifted Child Quarterly*.48,259-247

O'Connor, R. C., & O'Connor, D. B. (2012). Predicting Hopelessness and Psychological Distress: The Role of Perfectionism and Coping. *Journal of Counseling Psychology*.50, 362-372 ,

Pintrich., R. P., Schunk, H. D. (2002).*Motivation in Education: Theory Research and Application*. Engwood Cliffs: Prentice Hall11,220-236.

Ryan, R., & Deci, E. I. (2000a). Self –determination theory and facilitation of intrinsic Motivation, social development, and well- being. *American psychologist*, 55, 68- 78.

Ryan, R., & Deci, E. I. (2000b). Intrinsic and Extrinsic Motivation: Classic Definition and New directions. *Contemporary Educational Psychology*, 25, 54 -67

Stoeber, J. & Yang. H. (2010). Perfectionism and Emotional Reactions to Perfect and Journals of personality. *perfect Plawed Achievements: Satisfaction and Pride only when and individual Differences*, 49, 246-251

Steinberg, L. (2001). We know Some Things: Parent-Adolescent Relationships in Retrospect and Prospect. *Journal of Research on Adolescence*, 11, 1-19

.Instruction Begin in the). Stright, A.D., Neitzel, C. Sears, K.G., & Hoke-Sinex, L.(2001) Home: Between Parental Instruction and Children Self-regulation in the Classroom. *Journal of Educationa Psychology*. ,93,456-466

Clinical Perfectionism:" a Cognitive). Shafran, R., Cooper, Z., & Fairburn, C. G. (2002)-Behavioral Analysis. *Journal of behavioral Research and Thrapy*,40,250-271

Stoeber, J., Feast, A. R., Hayward, J. A. (2009).Self-Oriented and Socially Prescribed Perfectionism Differential Relationships with Intrinsic and Extrinsic Motivation and Differences. 47: 423–428 *Journal personality and Individual .Test Anxiety*

Verner, Filion, J & Gaudrean. P.(2010). From Perfectionism to Academic Adjustment: The Mediating Role of Achievement Goals: *Journal of personality and Individual differences*, 14, 181-186

Vallerand, R. J., Pelletier, G., Blaise, M. R., Breier, N. M., Senecal, C., & Vallieres, E. F. (1992). The Academic Motivation Scale: A Measure of Intrinsic, Extrinsic, and Motivation in Education. *Educational and Psychological Measurement*, 52, 1003- 1017.

Weiner, B. A. & Carton, J. S. (2012). Avoidant coping: A mediator of Maladaptive perfectionism and Test Anxiety. *Personality and Individual Differences*, 52(5), 632-636

Wolters, C.(1998).Self- regulated Learning and College, Students Regulation of Motivation . *Journal of Educational psychology*, 2, 224-235

Weiner, B. A. & Carton, J. S. (2012). Avoidant coping: A mediator of Maladaptive Perfectionism and Test Anxiety. *Personality and Individual Differences*, 52(5), 632-636

